

פורסם בזמן תפס"ן-גחליליות 25

<https://www.hatafsan.com/post/%D7%A9%D7%9C-%D7%94%D7%90%D7%99%D7%95%D7%95%D7%99-x-%D7%92%D7%97%D7%9C%D7%99%D7%9C%D7%99%D7%95%D7%AA-25-%D7%94>

## הערות על איווי ובידוד<sup>1</sup>

מרקוס אנדרה ויירה

1. **מכונה קטלנית** – אני זוכר כמה שזה נראה לי מוזר, בלימודי בפקולטה, כשגיליתי שחיים, זה בדיוק מה שאין לו וירוסים. אין הם נחשבים ליצורים חיים מפני, שבין שאר הסיבות, הם לא מתרבים בעצמם. זוהי מולקולת חלבון שמשועתקת רק כאשר היא פולשת לתא שמסוגל להרבות אותה. זה בעיקר, פולש מוסדר היטב ובר חיזוי, מכונה, כמו פרקטל, למרות שהיא כוללת מוטציות בתהליך.

הרעיון של סוכן עצמאי, קטלני אך בר חיזוי, משבש את הגישות המקובלות שלנו אל הממשי. זה לא הממשי של הקיר, למשל, שבו אנו נתקלים, ושתמיד חוזר לאותו מקום בחיים כמו גם באנליזה. אין זה גם הממשי כבלתי צפוי, הצונמי, האסון האקראי. כפי שמ. בסולס מציין, הווירוס איננו מציג בפנינו ממשי ללא חוק, כפי שנהוג היה לחשוב, אלא ממשי "עם חוק".<sup>2</sup>

2. **פרנויה ואפידמיולוגיה** – ממשי לא אנושי אך יחסית בר חיזוי זה, המתפשט בקנה מידה גלובלי, שינה את חיינו, כנראה לתמיד. עד כה היינו רגילים למצוא דרכים קולקטיביות מסוימות כדי להתמודד עם האבסורדיות של החיים, עם ממשי ללא חוק וחסר מובן. אנו רגילים להרכיב עולם אחד באמצעות הדת, דרך הסדר של המסורת הפטריארכלית, או יותר מכך דרך פרנויה, שממקמת ומגדירה את האחר כשורש כל רע.

כאשר אנו לנוכח פנדמיה, כל דבר נראה שונה. תמיד אפשר שתהיה אמונה, אפשר גם לפנות אל הפרנויה, לבחור בסין כאיש הרע המייצר את הווירוס, למשל. טראמפ ובן דמותו הברזילאי ניסו לעשות זאת, אבל זה לא הלך כל כך טוב כי קשה לטפול כוונות רעות לוירוס. כפי שא. לוראן<sup>3</sup> מציין, הייתה זו האפידמיולוגיה, הבקרה הסטטיסטית של האוכלוסיות, שקיבלה קדימות במונחים של הכוונה. המדע, שהתייחסו אליו כל כך גרוע לאחרונה, קיבל בולטות, אפילו בברזיל, שבה הנשיא הנבל שלנו עדיין מנסה לנצל את האי-שוויון האבסורדי כדי לשסות את הבראות נגד הכלכלה.

<sup>1</sup> Originally published in Portuguese in Correio Express da EBP  
[https://www.ebp.org.br/correio\\_express/2020/04/18/notas-sobre-o-desejo-e-o-isolamento](https://www.ebp.org.br/correio_express/2020/04/18/notas-sobre-o-desejo-e-o-isolamento)

<sup>2</sup> באסולס, מ., החוק של הטבע והממשי ללא חוק, גחליליות 2,  
<https://www.hatafsan.com/post/%D7%A9%D7%99%D7%A7%D7%9C-%D7%91%D7%90%D7%A1%D7%95%D7%9C%D7%A1-%D7%94%D7%97%D7%95%D7%A7-%D7%A9%D7%9C-%D7%94%D7%98%D7%91%D7%A2-%D7%95%D7%94%D7%9E%D7%9E%D7%A9%D7%99-%D7%9C%D7%9C%D7%90-%D7%97%D7%95%D7%A7>

<sup>3</sup> Laurent E., "The Other that Does Not Exist and Is Scientific Committees",  
<http://www.thelacanianreviews.com/the-other>

3. **האיווי של האחר** – אנו מבודדים את עצמנו, אם כך, כדי לדחות את ההדבקה על ידי אויב, שכפי שרומילדו רגו-בארוס<sup>4</sup> מזכיר, [כלל] איננו אויב מהסיבה הפשוטה שאין לו איווי. קשה להגיד שווירוס רוצה משהו ואפילו קשה יותר לייחס לו כוונות מרושעות.

זה בדיוק מה שהפנדמיה מכריחה אותנו לזכור: אנחנו הוויות מתאוות. איננו יכולים לשחרר את עצמנו מהאיווי שמכניס אותנו לתנועה. מטרת הערות אלה היא להדגיש זאת.

אם מישוה לימד את הערך היסודי של האיווי של האחר, זה לאקאן ובמיוחד מה שבאיווי הינו בלתי מוגדר. כאשר אנו יכולים לתת לזה משמעות כלשהי, כאשר אנו יכולים להפוך את זה לתביעה, אזי אפשר לדבר, לטעון, לנהל משא ומתן. אלה הם דברים שתמיד מרגיעים אותנו. אבל כאשר אנו פוגשים אחרות עם איווי שהוא ביסודו לא מוגדר, הרי שבנוסף לחרדה שזה עלול להביא, יכול להגיח גם משהו חדש.

**האחר** של החרדה מתואר על ידי לאקאן כמו גמל שלמה ענקי. מה הדבר הזה, שאי אפשר לתפוס אותו, המועקה, עושה? האחר הזה, כגמל שלמה, השטן<sup>5</sup>, אבל גם השודד בפינת הרחוב או אפילו האהוב, מה הוא רוצה ממני? בכל אופן בדיוק באי-היקבעות הזאת של האיווי של האחר, אנו מוצאים אפשרות לפרש את האיווי שלנו עצמנו: "איך הגעתי לכאן? מה אני עושה עם חיי?" ברגע זה נפתחת תהום ביני ובין מה שהנני; שם, נשמת מכל האנלוגיות של שמים וארץ, באורח בל יאומן, דווקא שם אני יכול לעשות הכי הרבה. אני יכול לרוץ החוצה, לומר את המילה החסרה, לתמוך בסיבה או באדם. זה תלוי איך אנחנו עונים לשאלה של האיווי, כוחו של גורל חדש יכול למצוא אותנו.

4. **רחוב ריק** – מסתבר שהווירוס איננו גמל שלמה. בביטוי המוכלל שלו, זה של הממשי של הפנדמיה, אין מפגש עם שום אחרות, אלא רק הוודאות של ממשי קטלני ללא שום מיקום מדויק. כפי שמה. ברוס אומרת, הרחוב הריק הוא המדבר של האחר<sup>6</sup>.

זה לא במקרה שבנוסף לפרנויה באו פרושים מוכנים מראש שהם השלכה של איווי אל תוך *מכונת החלבון* הזאת, שעימה אנו מתמודדים. הם מנסים להתמודד עם הלא ידוע, כפי שעשו לפני כן. יש הנשענים על הנטיות הפוביות שלהם, שיכולות להגיע לבידוד קיצוני, אחרים נשענים על האובססיות שלהם לחיטוי בלתי נגמר, למשל, או פחד היפוכונדרי, או מלנכוליה [נוסח] "גורלנו נחרץ". יש אפילו את אלה שמבודדים את עצמם בבתים שלהם וסופרים את הימים עד שיוכלו לחזור, כעבדים, לבוסים שלהם, ולהתאחד כבעבר.

גיליתי ברגע קשה זה של המדבר של האחר, עד כמה בפרקטיקה שלי מוטל עלי למצוא, בנקודה המדויקת של החרדה, נתיב לממד של האיווי. כך אני מבין מדוע המילים של האנליזנטים והטקסטים שאני קורא נגעו בי. זהו משהו שהעדויות הבאה של ב. פ. פרסיאדו מעמידה באופן עדין<sup>7</sup>.

5. **אהבה** – מחבר טקסט זה, שיחלה בתחילת המגפה, מעביר ימים בדמדומי חום, וכשהוא מחלים הוא מגלה, בבידוד, עולם של רחובות ריקים. הוא שוקע אז בפנטזיה נואשת: מה אם זה ימשך לנצח? האוהב שחסר את האומץ יאשים את עצמו ללא מחילה בכך שלעולם לא ימצא את אוהבתו אלא באופן וירטואלי; בן הזוג שחלם על אחרות יצטרך להמשיך לנצח עם שותפות וירטואליות; הבת שהייתה צריכה לשים לאמה גבול, תצטרך להיות בלעדיה למשך כל תקופת ההסגר; כל מי ששאף לבדידות ישקע בה כעת לנצח.

<sup>4</sup> Rêgo-Barros, R. and Vieira, M. A. "The Presence of the Analyst", [https://youtu.be/w4iaqv4\\_ybs](https://youtu.be/w4iaqv4_ybs), and [https://www.ebp.org.br/correio\\_express/2020/03/22/nos-e-o-virus](https://www.ebp.org.br/correio_express/2020/03/22/nos-e-o-virus), Rêgo-Barros, R. "Us and the virus", [https://www.ebp.org.br/correio\\_express/2020/03/22/nos-e-o-virus](https://www.ebp.org.br/correio_express/2020/03/22/nos-e-o-virus)

<sup>5</sup> במקור השטן המלא תשוקה (Apaixonado)

<sup>6</sup> Brousse, M. H., "Empty City" LRO, April 2020

<sup>7</sup> Preciado, P. B. "A conspiração dos perdedores" [https://www.liberation.fr/debats/2020/03/27/la-conjuration-des-losers\\_1783349](https://www.liberation.fr/debats/2020/03/27/la-conjuration-des-losers_1783349) e <https://medium.com/@sarawagneryork/a-conspira%C3%A7%C3%A3o-dos-perdedores-babd1f6b4c10>

פנטזיה זו של בידוד נצחי מגלה את אחד מהערכים החשובים ביותר של אירוע אמיתי. באי ההיקבעות המוחלטת של מה שעתיד לבוא, לפחות אנו יודעים, בוודאות אכזרית, מה עד כה עשינו עם חיינו, התייחסנו בקלות ראש לאיווי שלנו.

זה אינו הרצון של הווירוס שקובע, אלא מה שמגולם, באיווי של זה שהוא האחר שלנו. לכן, הדבר הראשון שפרסיאדו עושה, אחרי שהוא שואל את עצמו אם יהיה שווה לחיות תחת תנאים כאלו, הוא לכתוב מכתב ל-ex שלו, כדי לדבר, אני מתאר לעצמי, על אהבתו ועל עד כמה האניגמה של האיווי של ה-ex שלו שיתקה אותו עד אז.

6. **השכן** – בפנדמיה, שאלת האיווי נותרת חיונית, אבל היא מוסטת. זה כבר לא יהיה מי שנמצא בצד השני, בגבולות הדמיוניים של תרבות – אנשי הפבלות, השחורים, הנשים – מקומות היגון; זה יהיה על אלה שהם מהצד הזה. האיווי של האחר, כמה שלא ניתן להעלות על הדעת, הופך להיות האיווי של השכן, של קופאי הסופרמרקט, של זה שיכול להתעטש בכל רגע כדי להדביק אותנו רק בעבור ההנאה שלו, או אפילו זה – מי יודע? – ששר לנו מהחלון.

כך, הווירטואלי הופך ליחסי. האם זה אפשרי שיתרחש מפגש ממשי ללא פגישה של גופים? האם הפסיכואנליזה תתקיים בתנאים אלו? אינני חושב שזה האתגר הגדול ביותר בהסגר. איש לא יכחיש שאין זה היינו הך אם גופים נפגשים או לא. יהיו כמה שיהיו בטוחים לחלוטין שאנליזה או אהבה, היא אפשרית או בלתי אפשרית דרך האמצעים הווירטואליים. מה אנו יכולים לדעת? נעשה את הסיפורים הנחוצים ונראה. הדבר החשוב הוא לדעת אם אדם זה, על מסך המחשב או באוזן, יוכל לממש את הצורך הקסום של זרות וקירבה שמרכיבות את המעדן של המפגש.

7. **קולקטיביות?** – נראה שהעולם נוכח בגבולות ההתנהגות הרעילה של הקפיטליזם, אבל הוא נוטה לבחור בבקרה ומעקב, או, במקרה הגרוע נקרופוליטיקה [necropolitics] כוללנית יותר המתרחבת אל הזקנים והעניים. פתרון קולקטיבי, בהכרח, כזה המעורבים בו רבים, מחכה עדיין שנמצא אותו.

האם יכול להיות פתרון חדש אם הפתרונות מתמקדים במקטעים הרגילים של החברה או באזורים המתפתחים של הכדור? האם יש מוצא אם הפתרונות לא כוללים את מארה כמו גם את לבלון?<sup>8</sup> אם זה לא כולל את הרבים שנמצאים ממש ברגע זה ברחובות מפני שאין להם מקום להיות בו מבודדים? האם יש מוצא אם אנו שוכחים את הזוועה של העובדה הפשוטה שלבורקינה פאסו יש רק 11 מכוניות הנשמה על 19 מיליון תושבים?<sup>9</sup>

איזה מין עולם מחכה לנו? אנו מסתכלים על הרחובות הריקים, בידענו שהרחובות בפאבלות מלאים. אני מניח שזה יהיה עולם שיכלול את הממד של איווי כאופרטור של הבלתי חזוי, שזה חייב להיות עולם שבו לפוליטיקה של הלא מודע יהיה תפקיד, שהוא תמיד קולקטיבי מפני שאין דרך להתאוות, ללא האיווי של האחר.

זו, בדיוק, ההתנסות של הלא מודע, בחיים ובאנליזה, שמתירה לי, גולה כפי שאני הרחק מיקיריי, לדעת שהאובייקטים הקטנים, השירים, הריחות קושרים אותנו ביחד, כל זמן שנרצה שיעשו זאת. זה רק הכרחי, מפעם לפעם, שהמפגש יביא אלינו את הברק ההווה, בשנייה, בקונטינגנטיות, ביחד בהתנסות של האיווי.

<sup>8</sup> מארה, שכונת פאבלות בצפון ריו דה ז'ניירו, לבלון, שכונה אמידה בדרומה.

<sup>9</sup> On the situation regarding ventilators in African countries: <https://noticias.uol.com.br/ultimas-noticias/bbc/2020/04/09/coronavirus-3-respiradores-para-5-milhoes-de-pessoas-drama-da-pandemia-na-africa.htm>

תרגום מאנגלית: עמרי ביכובסקי

עריכה מהפורטוגזית: שרלין ג'מאל

עריכה: אילנה רבין